

ALBERTO NEROMUCENO

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ & ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΤΣΟΚΟΥΝΟΓΛΟΥ, σοπράνο
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΚΡΗΣ, πιάνο

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ, ομιλητής

Παρασκευή 3 Μαρτίου 2023, 20:30

ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ "ΛΙΛΙΑΝ ΒΟΥΔΟΥΡΗ"
ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΤΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Η **Πρεσβεία της Βραζιλίας** στην Αθήνα σας προσκαλεί σε εκδήλωση αφιερωμένη στη ζωή και το έργο του Βραζιλιάνου συνθέτη **Alberto Neromuceno**.

Την εκδήλωση θα προλογίσει ο **Χρήστος Μαρίνος** και στη συνέχεια η σοπράνο **Δέσποινα Τσοκούνογλου** και ο πιανίστας **Αλέξανδρος Μακρής** θα παρουσιάσουν για πρώτη φορά στο ελληνικό κοινό έργα του σπουδαίου Βραζιλιάνου συνθέτη, διανθίζοντας τις συνθέσεις του με έργα Ευρωπαίων συνθετών που γνώρισε και τον επηρέασαν, όπως οι Debussy, Grieg, Sgambati και R. Strauss, αλλά και του Βραζιλιάνου μαθητή του Heitor Villa-Lobos.

Ομιλητής: **Χρήστος Μαρίνος**

Σοπράνο: **Δέσποινα Τσοκούνογλου**, Πιάνο: **Αλέξανδρος Μακρής**

Χώρος: **Αίθουσα Διδασκαλίας Μουσικής Βιβλιοθήκης «Λίλιαν Βουδούρη»**,
Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (Κόκκαλη 1, Αθήνα 115 21)

Ημερομηνία: **Παρασκευή 3 Μαρτίου 2023, 20:30**

Είσοδος: **Ελεύθερη**

ALBERTO NEPOMUCENO

Ο Alberto Nepomuceno (1864-1920), συνθέτης, πιανίστας και διευθυντής ορχήστρας, είναι γνωστός ως πρωτοπόρος, καθώς εισήγαγε βραζιλιάνικες θεματολογίες, καθώς και στοιχεία των τοπικών μουσικών ιδιωμάτων της Βραζιλίας στα έργα του.

Ζώντας στο Ρίο ντε Ζανέιρο, την πρωτεύουσα της πάλαι ποτέ Αυτοκρατορίας της Βραζιλίας, τοποθετείται στο επίκεντρο μεγάλων κοινωνικών και πολιτικών αλλαγών όπως ήταν η μαζική μετανάστευση από την επαρχία προς τα αστικά κέντρα σε αναζήτηση εργασίας, η κατάργηση της δουλείας αλλά και η κατάργηση της ίδιας της μοναρχίας. Έτσι, ο συνθέτης επιχειρεί να ενσωματώσει θέματα που αφορούσαν την βραζιλιάνικη πραγματικότητα στις συνθέσεις του. Σταθερή πηγή έμπνευσης αποτέλεσε για αυτόν η λογοτεχνία, και βάσισε πολλά από τα έργα του σε κείμενα μεγάλων Βραζιλιάνων λογοτεχνών, όπως είναι ο Aluísio de Azevedo, ο Olavo Bilac, αλλά και ο Machado de Assis, του

οποίου τους στίχους θα ακούσουμε στο *Coração Triste* [Θλιμμένη Καρδιά].

Ο Nepomuceno ταξιδεύει στην Ευρώπη το 1888, επιθυμώντας να διευρύνει τους μουσικούς του ορίζοντες, κι εκεί έρχεται σε επαφή με τους σημαντικότερους συνθέτες της εποχής του, από τον Edvard Grieg και τον Camille Saint-Saëns ως τον Gustav Mahler και τον Richard Strauss. Το έργο του επηρεάστηκε από την προσέγγιση του Grieg – η σύζυγός του, μάλιστα, η Walborg Bang, υπήρξε μαθήτριά του –, που τον ώθησε να καλλιεργήσει ακόμα περισσότερο την σχέση του με την παραδοσιακή μουσική της Βραζιλίας. Αποκορύφωμα αποτελεί η παρουσίαση, στις 4 Αυγούστου του 1895, του πρώτου ρεσιτάλ κλασικού τραγουδιού αποκλειστικά στην πορτογαλική γλώσσα που επιχειρεί ο συνθέτης. Στις σφοδρές κριτικές που θέλουν μόνο την ιταλική γλώσσα κατάλληλη για το *bel canto*, ο συνθέτης απαντά πως «δεν έχουν πατρίδα οι λαοί που δεν τραγουδούν στη γλώσσα τους».

Η αναγνώριση του συνθέτη επισφραγίζεται και θεσμικά το 1902, όταν διορίζεται διευθυντής του Εθνικού Ινστιτούτο Μουσικής της Βραζιλίας. Ο Nepomuceno παρουσίασε για πρώτη φορά στο βραζιλιάνικο κοινό ρεσιτάλ με έργα σημαντικών διεθνών συνθετών, όπως είναι ο Debussy και ο Rimsky-Korsakov, ενώ ταυτόχρονα φρόντισε να αναδείξει Βραζιλιάνους συνθέτες, όπως είναι ο Carlos Gomes, ο Barrozo Neto και ο Leopoldo Miguez. Υπεύθυνος για την μετάφραση του *Θεωρητική Αρμονία* του Arnold Schoenberg, έφτασε να πειραματιστεί με την πολυτονική μουσική, κι έτσι θεωρείται προάγγελος του μοντερνισμού. Η επιρροή του Nepomuceno είναι αναντίρρητη στους μεταγενέστερους του Βραζιλιάνους συνθέτες, όπως είναι ο Heitor Villa-Lobos, ενώ έχει αφήσει τη σφραγίδα του στη μουσική ιστορία της Βραζιλίας και με άλλον έναν τρόπο, καθώς ένα από τα πάμπολλα έργα που έφερε εις πέρας ήταν η ενορχήστρωση του Εθνικού Ύμνου της Βραζιλίας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Χρήστος Μαρίνος

Ο πιανίστας, μουσικός εκγυμναστής τραγουδιστών και μουσικολόγος Χρήστος Μαρίνος έχει εμφανιστεί σε ρεσιτάλ και συναυλίες σε Νέα Υόρκη, Μινεάπολη, Λονδίνο, Βιέννη, Ίνσμπρουκ, Αθήνα, Θεσσαλονίκη και άλλες ευρωπαϊκές πόλεις. Έχει δώσει προεπιμέρους έργων, μερικών γραμμένων και αφιερωμένων στον ίδιο, Ελλήνων και ξένων συνθετών στην Ευρώπη και τις Η.Π.Α. Έχει παίξει για τάξεις τραγουδιστών της *Metropolitan Opera*, καθώς και στο πρόγραμμα νέων της. Ερευνά και παρουσιάζει έργα για φωνή και πιάνο Ελλήνων συνθετών, συνεργάζεται με τη μέτζο-σοπράνο Ιωάννα Βρακατσέλη (*Duo Vocia*), εμφανίζεται σε θερινά φεστιβάλ, δίνει διαλέξεις για το λόγιο ελληνικό τραγούδι και είναι ενεργός ως μουσικός ερευνητής και diction coach. Είναι καλλιτεχνικός διευθυντής του *Εργαστηρίου Colla Voce*, στο οποίο διδάσκει καινοτόμα μαθήματα για την ελληνική μουσική εκπαίδευση. Σημαντικός σταθμός στη ζωή του και τη μουσική του εκπαίδευση υπήρξε η

γνωριμία του με τον πιανίστα, μαέστρο και παιδαγωγό Γιώργο Χατζηνίκο, με τον οποίο μελέτησε για 10 χρόνια. Στη συνέχεια, φοίτησε στο *New York University (M.Mus.)* και στο *University of Minnesota (D.M.A.)*, στα οποία και δίδαξε.

Δέσποινα Τσοκούνου

Η σοπράνο Δέσποινα Τσοκούνου γεννήθηκε στην Αθήνα. Σε μικρή ηλικία εγγράφεται στο Δημοτικό Ωδείο Νίκαιας, όπου παίρνει μαθήματα πιάνου και θεωρητικών με τους Βαλεντίνα Νοβογιέφσκιγια και Θανάση Μιχαλόπουλο αντίστοιχα. Ένα χρόνο αργότερα πρωτεύει στις εισαγωγικές εξετάσεις του Μουσικού Σχολείου Πειραιά. Το 2005 αρχίζει τις σπουδές λυρικού τραγουδιού στο Ωδείο Athenaeum στην τάξη της Χριστίνας Γιαννακοπούλου. Συμμετείχε στην Όπερα *Ο Νάνος*, σε σκηνοθεσία Eike Gramms και μουσική διεύθυνση Νίκου Τσούχλου. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια λυρικού τραγουδιού με κορυφαίους μουσικούς, όπως οι Γιώργος Χατζηνίκος, Άρης Χριστοφύλλης, Νίκος Βασιλείου, Kurt Equiluz, Cheryl Studer, ενώ έχει πάρει και μαθήματα λυρικού τραγουδιού από τους Μάτα Κατσούλη και Στέφανο Τσατάλμπαση. Ως σολίστ έχει εμφανιστεί με την Ανδρική Χορωδία Νίκαιας, την Φιλαρμονική Δήμου Γέρακα και με το σχήμα <<METALLON>> της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών. Επίσης, συμμετείχε στον πανελλήνιο μουσικό διαγωνισμό της UNESCO όπου απέσπασε το Γ' Βραβείο στην

Μονωδία. Τον Ιούνιο του 2013 πήρε το Δίπλωμα Μονωδίας με βαθμό Άριστα και υποτροφία μεταπτυχιακών σπουδών. Διδάσκει κλασικό τραγούδι στο Διεθνές Ωδείο Αθήνας.

Αλέξανδρος Μακρής

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κέρκυρα, όπου έκανε τα πρώτα μουσικά του βήματα στο Ωδείο Κερκύρας. Απόφοιτος του Μουσικού Σχολείου, συνέχισε τις σπουδές του στο Ωδείο Φίλιππος Νάκας από όπου και πήρε το δίπλωμά του με βαθμό «Άριστα Παμψηφεί και Α' Βραβείο» στην τάξη της κ. Α. Παπαστεφάνου. Συνέχισε στην Ecole Normale de Musique de Paris στην τάξη της κ. Ν. Μιχαηλίδου καθώς και στο μεταδιπλωματικό τμήμα της στο κεντρικό Εθνικό Ωδείο. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια με τους Andre Marchand, Vladimir Viardo, Δόμνα Ευνουχίδου, Gloria Cheng κ.α. καθώς και κύκλους σεμιναρίων με άξονα τη μουσική του 20ου αιώνα με τη Λορέντα Ράμου. Είναι επί πτυχίω φοιτητής του τμήματος μουσικών σπουδών του ΕΚΠΑ. Έχει συμμετάσχει σε ρεσιτάλ μουσικής δωματίου, συναυλίες, φεστιβάλ και θεατρικές παραστάσεις ως συνοδός και σολίστ. Είναι καθηγητής πιάνου και συνοδός πιανίστας στα ωδεία Κλασικής και Σύγχρονης Μουσικής, Εθνικό Ωδείο Νέας Σμύρνης και μουσική σχολή Ηριδανός, καθώς και συνοδός της τάξης μελοδραματικής του Ορφείου Ωδείου και των τάξεων φωνητικής του Ωδείου Νέα Τέχνη.

Η εκδήλωση πραγματοποιείται με την υποστήριξη της Πρεσβείας της Βραζιλίας στην Αθήνα.